Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

16. ledna 2025 *

„Řízení o předběžné otázce – Celní unie – Nařízení (EU) č. 952/2013 – Celní kodex Unie – Nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2015/2446 – Prováděcí nařízení (EU) 2015/2447 – Svobodná pásma – Změna celního statusu zboží, které není zbožím Unie, na zboží Unie – Záznamy držitele povolení k výkonu činností ve svobodném pásmu – Legitimní očekávání – Překážka věci pravomocně rozsouzené“

Ve věci C-376/23,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Augstākā tiesa (Senāts) (Nejvyšší soud, Lotyšsko) ze dne 14. června 2023, došlým Soudnímu dvoru dne 15. června 2023, v řízení

„BALTIC CONTAINER TERMINAL“ SIA

proti

Valsts ieņēmumu dienests,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení: I. Jarukaitis, předseda čtvrtého senátu vykonávající funkci předsedy pátého senátu, D. Gratsias (zpravodaj) a E. Regan, soudci,

generální advokát: J. Kokott,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za „BALTIC CONTAINER TERMINAL“ SIA: D. Kiseļevs a A. Zieds, valdes locekļi,

– za lotyšskou vládu: E. Bārdiņš, J. Davidoviča a K. Pommere, jako zmocněnci,

– za Evropskou komisi: E. Kalniņš a F. Moro, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 11. července 2024,

* Jednací jazyk: lotyština.

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu:

– čl. 79 odst. 1 písm. a) a odst. 3 písm. a), čl. 214 odst. 1, jakož i čl. 215 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie (Úř. věst. 2013, L 269, s. 1, dále jen „celní kodex Unie“);

– čl. 178 odst. 1 písm. b) a c) nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/2446 ze dne 28. července 2015, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, pokud jde o podrobná pravidla k některým ustanovením celního kodexu Unie (Úř. věst. 2015, L 343, s. 1), jakož i

– obecných zásad ochrany legitimního očekávání a překážky věci pravomocně rozsouzené.

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností „BALTIC CONTAINER TERMINAL“ SIA (dále jen „Baltic Container“) a Valsts ieņēmumu dienests (finanční správa, Lotyšsko), který se týká zaplacení dovozního cla a daně z přidané hodnoty (DPH) za zboží, které opustilo svobodné pásmo přístavu v Rize (Lotyšsko).

Právní rámec

Unijní právo

Celní kodex Unie

3 Článek 5 celního kodexu Unie, nadepsaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely kodexu se rozumí:

[…]

12) ‚celním prohlášením‘ úkon, jímž osoba předepsanou formou a způsobem projevuje vůli, aby bylo zboží propuštěno do určitého celního režimu, případně s uvedením konkrétních opatření, jež mají být použita;

[…]

16) ‚celním režimem‘ některý z následujících režimů, do něhož může být zboží v souladu s kodexem propuštěno:
a) propuštění do volného oběhu;
b) zvláštní režimy;
c) vývoz;

[…]

22) ‚celním statusem' status zboží vyjadřující, že se jedná o zboží Unie nebo o zboží, které není zbožím Unie;

23) ‚zbožím Unie ' zboží, které spadá do některé z těchto kategorií:
a) zboží zcela získané na celním území [Evropské] [u]nie, k němuž nebylo přidáno zboží dovezené ze zemí či území mimo celní území Unie;
b) zboží přepravené na celní území Unie ze zemí či území mimo toto území a propuštěné do volného oběhu;

[…]

24) ‚zbožím, které není zbožím Unie': zboží jiné než uvedené v bodě 23 nebo zboží, které ztratilo svůj celní status zboží Unie;

[…]"

4 Článek 79 tohoto kodexu, nadepsaný „Celní dluh vzniklý nesplněním povinností nebo podmínek", stanoví:

„1. U zboží podléhajícího dovoznímu clu vzniká celní dluh při dovozu nesplněním:

a) některé z povinností stanovených v celních předpisech pro vstup zboží, které není zbožím Unie, na celní území Unie, pro jeho odnětí celnímu dohledu nebo pro pohyb, zušlechtění, uskladnění, dočasné uskladnění, dočasné použití zboží nebo nakládání s tímto zbožím na tomto území;

[…]

3. V případech uvedených v odst. 1 písm. a) a b) je dlužníkem:

a) každá osoba, která měla splnit dané povinnosti;

[…]"

5 Článek 158 odst. 1 uvedeného kodexu, nadepsaný „Uvedení zboží v celním prohlášení a dohled celních orgánů nad zbožím Unie", stanoví:

„Veškeré zboží, které má být propuštěno do celního režimu, s výjimkou režimu svobodného pásma, musí být uvedeno v celním prohlášení, které je příslušné pro daný celní režim."

6 Článek 188 téhož kodexu, nadepsaný „Ověřování celního prohlášení", stanoví:

„Za účelem ověření správnosti údajů uvedených v celním prohlášení, které bylo přijato, celní orgány mohou:

a) kontrolovat prohlášení a podklady;

b) požadovat od deklaranta poskytnutí dalších dokladů;

c) kontrolovat zboží;

d) odebírat vzorky za účelem analýzy nebo důkladné kontroly zboží.“

7 Článek 201 celního kodexu Unie, nadepsaný „Rozsah působnosti a účinek“, který je součástí hlavy VI tohoto kodexu, nadepsané „Propuštění do volného oběhu a osvobození od dovozního cla“, stanoví:

„1. Zboží, které není zbožím Unie a které má být uvedeno na trh Unie nebo je zamýšleno k soukromému použití nebo k osobní spotřebě na celním území Unie, se propustí do volného oběhu.

2. Propuštění do volného oběhu zahrnuje:

a) výběr veškerého dlužného dovozního cla;

b) případně výběr dalších poplatků stanovených příslušnými platnými předpisy týkajícími se výběru těchto poplatků;

[…]

3. Propuštěním do volného oběhu získává zboží, které není zbožím Unie, celní status zboží Unie.“

8 Hlava VII tohoto kodexu se týká zvláštních celních režimů. Kapitola I této hlavy VII, která obsahuje články 210 až 225 tohoto kodexu, obsahuje obecná ustanovení týkající se těchto zvláštních celních režimů.

9 Článek 210 uvedeného kodexu, nadepsaný „Rozsah působnosti“, stanoví:

„Zboží může být propuštěno do některé z těchto kategorií zvláštních režimů:

[…]

b) uskladnění, což zahrnuje uskladnění v celním skladu a svobodná pásma;

[…]“

10 Článek 211 odst. 1 písm. b) téhož kodexu stanoví:

Povolení vydané celními orgány se vyžaduje pro:

[…]

b) provozování zařízení pro uskladnění zboží v celním skladu, kromě případů, kdy skladovací zařízení provozuje samotný celní orgán.“

11 Článek 214 celního kodexu Unie, nadepsaný „Záznamy“, stanoví:

„1. S výjimkou režimu tranzitu nebo není-li stanoveno jinak, vede držitel povolení, držitel režimu a všechny osoby, které provádějí činnost zahrnující uskladnění, opracování nebo zpracování zboží nebo prodej či nákup zboží ve svobodných pásmech, vhodné záznamy o zboží ve formě schválené celními orgány.

Záznamy obsahují informace a údaje, které celním orgánům umožní dohled nad dotyčným režimem, zejména pokud jde o identifikaci zboží, které bylo do tohoto režimu propuštěno, jeho celní status a pohyb.

[…]“

12 Článek 215 tohoto kodexu, nadepsaný „Vyřízení zvláštního režimu“, stanoví:

„1. V případech jiných než režim tranzitu a aniž je dotčen článek 254, je zvláštní režim, vyřízen v okamžiku, kdy zboží propuštěné do režimu, či zušlechtěné výrobky propuštěné do následného celního režimu, opustily celní území Unie nebo byly zničeny a nezůstal po nich žádný odpad nebo byly přenechány ve prospěch státu podle článku 199.

[…]“

13 Článek 247 uvedeného kodexu, nadepsaný „Zboží, které není zbožím Unie, ve svobodných pásmech“, stanoví:

„1. Zboží, které není zbožím Unie, umístěné ve svobodném pásmu lze propustit do volného oběhu nebo do režimu aktivního zušlechťovacího styku, dočasného použití nebo konečného užití za podmínek stanovených pro tyto režimy.

V takových případech se zboží nepovažuje za zboží v režimu svobodného pásma.

[…]“

Nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446

14 Článek 1 nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446, nadepsaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

[…]

22) ‚referenčním číslem‘ (MRN) registrační číslo, které příslušný celní orgán přiděluje prohlášením a oznámením uvedeným v čl. 5 bodech 9 až 14 kodexu, operacím TIR a důkazům o celním statusu zboží Unie;

[…]“

15 Oddíl 3 kapitoly 1 hlavy V tohoto nařízení v přenesené pravomoci, který obsahuje články 123 až 127, stanoví pravidla pro prokazování celního statusu zboží Unie. Podle těchto článků lze celní status zboží Unie prokázat dokladem „T2L“ nebo „T2LF“, fakturou nebo přepravním dokladem s uvedením kódu „T2L“ nebo „T2LF“ společně s podpisem odesílatele nebo, není-li to možné, zúčastněné osoby, manifestem námořní společnosti nebo karnetem TIR, ATA a „formuláři 302“, které se týkají přepravy zboží v souladu s Dohodou mezi stranami Severoatlantické smlouvy o statusu jejich ozbrojených sil, podepsanou v Londýně dne 19. června 1951.

16 Článek 178 uvedeného nařízení v přenesené pravomoci, nadepsaný „Záznamy“, stanoví:

„1. Záznamy uvedené v čl. 214 odst. 1 [celního kodexu Unie] obsahují následující:

[…]

b) MRN, nebo pokud neexistuje, jiné číslo nebo kód identifikující celní prohlášení, na základě nichž je zboží propuštěno do zvláštního režimu, a pokud byl režim vyřízen podle čl. 215 odst. 1 kodexu, informace o tom, jak byl režim vyřízen;

c) údaje, které jednoznačně umožňují identifikovat celní dokumenty jiné než celní prohlášení, jakékoli další dokumenty relevantní k propuštění zboží do zvláštního režimu a jakékoli další dokumenty relevantní pro odpovídající vyřízení režimu;

[…]

2. V případě svobodných pásem obsahují záznamy vedle informací stanovených v odstavci 1 následující údaje:

a) údaje identifikující přepravní doklady zboží vstupujícího do svobodných pásem a vystupujícího z nich;

[…]

3. Celní orgány mohou upustit od vyžadování některých informací uvedených v odstavcích 1 a 2, pokud to nepříznivě neovlivňuje celní dohled a kontroly použití zvláštního režimu.

[…]“

Prováděcí nařízení (EU) 2015/2447

17 Článek 226 prováděcího nařízení Komise (EU) 2015/2447 ze dne 24. listopadu 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k některým ustanovením nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie (Úř. věst. 2015, L 343, s. 558), který je nadepsán „Referenční číslo (MRN)“ a stanoví prováděcí pravidla k článku 172 celního kodexu Unie, nadepsaného „Přijetí celního prohlášení“, stanoví:

„S výjimkou případů, kdy je celní prohlášení podáno ústně nebo úkonem považovaným za celní prohlášení nebo kdy má celní prohlášení podobu zápisu do záznamů deklaranta podle článku 182 [celního kodexu Unie], celní orgány oznámí deklarantovi přijetí celního prohlášení, poskytnou mu MRN pro uvedené prohlášení a oznámí mu datum jeho přijetí.

Tento článek se použije až od příslušných dat uvedení do provozu [automatizovaného systému vývozu (AES)], [[nového informatizovaného tranzitního systému (NCTS)] a modernizace vnitrostátních systémů pro dovoz uvedených v příloze prováděcího rozhodnutí [Komise] 2014/255/EU [ze dne 29. dubna 2014, kterým se zavádí pracovní program pro celní kodex Unie (Úř. věst. 2014, L 134, s. 46)].“

Lotyšská právní úprava

Vyhláška Rady ministrů č. 500 o celních skladech, dočasném uskladnění a svobodných pásmech

18 Bod 77 Ministru kabineta noteikumi Nr. 500 „Muitas noliktavu, pagaidu uzglabāšanas un brīvo zonu noteikumi“ (vyhláška Rady ministrů č. 500 o celních skladech, dočasném uskladnění a svobodných pásmech) ze dne 22. srpna 2017 (*Latvijas Vēstnesis*, 2017, č. 173) stanoví:

„Osoba, v jejímž svobodném pásmu je zboží, které není zbožím Unie, uskladněno, opracováno, prodáno nebo zakoupeno, zajistí, aby zboží uskladněné ve svobodném pásmu bylo zapsáno do záznamů a identifikováno.“

19 Bod 79 této vyhlášky stanoví:

„Dotyčná osoba musí ve lhůtě stanovené ve schválení předložit měsíční výkaz zboží, které není zbožím Unie a které vstoupilo do svobodného pásma, opustilo jej a bylo zapsáno do záznamů během předchozího měsíce, a uvést číslo celního dokladu nebo číslo nákladního listu, pod nímž zboží vstoupilo do svobodného pásma a opustilo jej, nebo poskytnout zaměstnancům finanční správy on-line přístup do účetní evidence zboží.“

Zákon o správním řízení

20 Článek 153 odst. 3 Administratīvā procesa likums (zákon o správním řízení) ze dne 25. října 2001 (*Latvijas Vēstnesis*, 2001, č. 164) stanoví:

„Skutečnosti, které byly prokázány podle odůvodnění pravomocného rozsudku, není třeba znovu prokazovat ve správním řízení, jehož účastníky jsou tytéž osoby.“

Zákon o soudní moci

21 Článek 16 odst. 3 a 4 Likums „Par tiesu varu“ (zákon o soudní moci) stanoví ze dne 15. prosince 1992 (*Latvijas Vēstnesis*, 1993, č. 1/2) stanoví:

„3. Za podmínek stanovených zákonem je rozhodnutí pro soud závazné, projednává-li jiné spory související s danou věcí.

4. Takové rozhodnutí má právní sílu zákona, je závazné *erga omnes* a musí se dodržovat stejně jako zákon.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

22 Společnost Baltic Container, žalobkyně v původním řízení, je držitelkou povolení k nakládce, vykládce a uskladnění zboží ve svobodném pásmu přístavu v Rize. Finanční správa schválila záznamy podle článku 214 celního kodexu Unie, v nichž Baltic Container registruje zboží umístěné do svobodného pásma.

23 V rámci kontroly účetnictví zboží umístěného do svobodného pásma měla finanční správa za to, že některé zboží, které není zbožím Unie, ve smyslu čl. 5 bodu 24 celního kodexu Unie, v projednávané věci plastové ratanové koše, které vstoupilo do svobodného pásma námořní cestou ve třech kontejnerech dne 2. října 2018, 18. prosince 2018 a 15. ledna 2019 a bylo zapsáno do záznamů společnosti Baltic Container, opustilo svobodné pásmo v Rize ve dnech 2. října 2018, 18. prosince 2018 a 17. ledna 2019, aniž byl uplatněn následný celní režim. Zvláštní celní režim uskladnění ve svobodném pásmu tedy nebyl vyřízen. Finanční správa dospěla k závěru, že dotčené zboží bylo odňato celnímu dohledu, čímž podle této správy vznikl společnosti Baltic Container celní dluh na základě článku 79 celního kodexu Unie.

24 Rozhodnutím ze dne 19. července 2019 nařídila finanční správa společnosti Baltic Container zaplatit dovozní clo, DPH, jakož i penále za prodlení související s těmito dvěma dávkami.

25 Rozsudkem ze dne 9. července 2021 Administratīvā apgabaltiesa (Krajský správní soud, Lotyšsko) zamítl žalobu společnosti Baltic Container proti tomuto rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká dovozního cla a DPH. Tento soud uvedl, že dotčené zboží opustilo dotyčné svobodné pásmo na základě tří nákladních listů vystavených v souladu s Úmluvou o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě, podepsanou v Ženevě dne 19. května 1956, ve znění Protokolu ze dne 5. července 1978, ve kterých byl celní status tohoto zboží označen písmenem „C“ používaným k označení „zboží Unie“ ve smyslu čl. 5 bodu 23 celního kodexu Unie, což bylo potvrzeno celním razítkem a podpisem celního úředníka (dále jen „nákladní listy CMR“). Poté, co zboží opustilo svobodné pásmo, však celní úředníci zjistili, že nemají k dispozici žádné dokumenty, které dokládají změnu jeho celního statusu ze „zboží, které není zbožím Unie“, na status „zboží Unie“.

26 Z použitelných pravidel totiž vyplývá, že nákladní list CMR může sloužit jako důkaz o celním statusu zboží Unie pouze pro zboží, které již tento status má, a nikoli pro zboží, které jej získá v důsledku změny. Takovou změnu celního statusu lze prokázat celním prohlášením, v němž je uvedeno MRN nebo nákladním listem, v němž je rovněž uvedeno MRN, které bylo takovému celnímu prohlášení přiděleno. Ručně psaná poznámka uvádějící „status C“, podpis a razítko na nákladním listu CMR tak nemohou v případě, že chybí odkaz na MRN umožňující prokázat použití celního režimu, který tento celní status přiznává zboží, které není zbožím Unie, sloužit jako důkaz o změně uvedeného statusu na „zboží Unie“.

27 Společnost Baltic Container podala proti rozsudku ze dne 9. července 2021 uvedenému v bodě 25 tohoto rozsudku kasační opravný prostředek k Augstākā tiesa (Senāts) (Nejvyšší soud, Lotyšsko), který je předkládajícím soudem.

28 Na podporu tohoto kasačního opravného prostředku Baltic Container tvrdí, že jakožto držitelka povolení k výkonu činností ve svobodném pásmu (dále jen „držitelka“) neporušila žádnou zákonnou povinnost, že se vědomě nepodílela na protiprávním výstupu dotčeného zboží z dotyčného svobodného pásma a nevěděla ani nemohla vědět o protiprávnosti tohoto výstupu. Toto zboží totiž zapsala do záznamů v souladu se schválením vydaným finanční správou a předala je dopravci v souladu s nákladními listy CMR, které byly opatřeny celním razítkem a poznámkou podepsanou celním úředníkem, v níž bylo uvedeno, že celní status uvedeného zboží je celním statusem zboží Unie, což je v souladu s celní praxí. Baltic Container tedy může oprávněně očekávat vyřízení zvláštního celního režim uskladnění ve svobodném pásmu, v němž se zboží nacházelo.

29 Baltic Container se rovněž dovolává rozsudku Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija (trestní senát Krajského soudu v Rize, Lotyšsko) ze dne 5. února 2021, kterým tento soud zrušil správní sankce uložené žalobkyni v původním řízení ve formě pokut z důvodu stejných skutečností, jako jsou skutečnosti dotčené v projednávané věci. Podle tohoto rozsudku neporušila Baltic Container čl. 215 odst. 1 celního kodexu Unie, jelikož dotčené zboží před uplatněním následného celního režimu nevyvezla z dotyčného svobodného pásma. Uvedený soud zejména rozhodl, že není důvod se domnívat, že nákladní list CMR s poznámkou „status C“ a opatřený celním razítkem, jakož i podpisem celního úředníka nepostačuje k tomu, aby toto zboží bylo propuštěno do následného celního režimu. Tentýž soud rovněž konstatoval, že existuje celní praxe, podle níž bylo zboží propuštěno do následného celního režimu, pokud byl na příslušném nákladním listu CMR uveden údaj „status C“, který byl potvrzen razítkem celního úřadu.

30 Finanční správa tvrdí, že Baltic Container při výstupu dotčeného zboží z dotyčného svobodného pásma nezajistila, aby bylo propuštěno do následného celního režimu, ani v záznamech neuvedla informace stanovené v čl. 178 odst. 1 písm. b) nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446. Podle finanční správy může být celní status zboží, které není zbožím Unie, změněn na zboží Unie pouze uplatněním následného celního režimu po podání celního prohlášení identifikovaného prostřednictvím MRN. Společnost Baltic Container tedy měla v záznamech uvést MRN umožňující identifikovat celní prohlášení, které vedlo ke změně celního statusu dotčeného zboží, které není zbožím Unie, na zboží Unie, přičemž poznámka „status C“ uvedená v nákladních listech CMR pro tento účel nepostačuje.

31 Předkládající soud má pochybnosti o tom, zda Baltic Container mohla kontrolovat celní status dotčeného zboží na základě MRN uvedeného v nákladních listech CMR a ověřit pravost dokladu T2L, na jehož základě mohl celní orgán jiného členského státu tento status změnit, jelikož není jisté, zda tato společnost měla přístup k databázím požadovaným za tímto účelem. Kromě toho byla v době operací dotčených v původním řízení praxe finanční správy taková, že veškeré zboží Unie bylo podrobeno dodatečné celní kontrole před jeho výstupem z dotyčné přístavní oblasti, přičemž nákladní listy CMR obsahovaly jako důkaz o celním statusu zboží Unie poznámku o tomto statusu podepsanou celním úředníkem a opatřenou razítkem místa celní kontroly.

32 Předkládající soud rovněž upřesňuje, že podle aktu o schválení formy záznamů vedených společností Baltic Container ze strany lotyšských celních orgánů je tato společnost musí uchovávat v on-line systému a umožnit těmto celním orgánům přístup do tohoto systému. Baltic Container si musí podle tohoto aktu o schválení ponechat originály nebo kopie přepravních dokladů doprovázejících zboží, které vstoupí do příslušného svobodného pásma a opustí jej. Pokud toto zboží vstoupí do svobodného pásma nebo jej opustí na základě vyhotovení celního prohlášení nebo prohlášení o zpětném vývozu, v němž je uvedeno MRN, není Baltic Container jako držitelka povinna uchovávat kopie MRN pro toto zboží. Za účelem zamezení duplicity informací v celních databázích a databází terminálů byl uvedený akt o schválení následně změněn tak, aby stanovil, že pokud byl náklad deklarován nebo propuštěn do celního režimu a bylo mu přiděleno MRN, není nutné uchovávat kopie přepravních dokladů.

33 Předkládající soud měl za to, že za těchto podmínek je třeba položit Soudnímu dvoru otázku ohledně výkladu unijních celních právních předpisů, které se týkají podmínek pro vyřízení celního režimu uskladnění ve svobodném pásmu, a povinností uložených takovému podniku, jako je Baltic Container, pokud jde o informace, které musí vést ve svých záznamech, a případné ověření změny celního statusu. Pokud by unijní celní předpisy měly být vykládány v tom smyslu,

že změnu celního statusu nelze provést za podmínek uplatněných společností Baltic Container, klade si předkládající soud rovněž otázku, zda může založit legitimní očekávání na praxi celních orgánů, které uvádějí v nákladních listech CMR celní status zboží opouštějícího svobodné pásmo.

34 Předkládající soud se rovněž táže, zda mu zásada překážky věci pravomocně rozsouzené uznaná ve vnitrostátním a unijním právu zakazuje, aby dospěl k jiným závěrům, než ke kterým došel Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija (trestní senát Krajského soudu v Rize) v pravomocném rozsudku ze dne 5. února 2021, podle něhož nelze společnosti Baltic Container vytýkat, že nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z unijních celních předpisů, ve smyslu článku 79 celního kodexu Unie.

35 Za těchto podmínek se Augstākā tiesa (Senāts) (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Umožňuje čl. 178 odst. 1 písm. b) a c) nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446 ve spojení s čl. 214 odst. 1 celního kodexu Unie vyřídit zvláštní režim svobodného pásma, aniž bylo do elektronického registračního systému vloženo [referenční číslo (MRN)] identifikující celní prohlášení, které vedlo k uplatnění následného celního režimu?

2) Umožňují čl. 214 odst. 1 a čl. 215 odst. 1 celního kodexu Unie a čl. 178 odst. 1 písm. b) a c) nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446, aby držitel zvláštního režimu ‚uskladnění ve svobodném pásmu' vyřídil tento režim na základě poznámky o celním statusu zboží, kterou celní úředník připojil k přepravnímu dokladu (nákladní list CMR), aniž osobně ověřil platnost celního statusu tohoto zboží?

3) Je-li odpověď na druhou předběžnou otázku záporná, jaký je rozsah ověření podle čl. 214 odst. 1 a čl. 215 odst. 1 celního kodexu Unie, jakož i čl. 178 odst. 1 písm. b) a c) nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446, který by postačoval k závěru, že zvláštní režim ‚uskladnění ve svobodném pásmu' byl řádně vyřízen?

4) Může potvrzení od celních orgánů, že se celní status zboží změnil ze ‚zboží, které není zbožím Unie' na ‚zboží Unie' založit u držitele zvláštního režimu ‚uskladnění ve svobodném pásmu' legitimní očekávání, ačkoli toto potvrzení neuvádí ani důvod změny [celního] statusu zboží, ani informace, které by umožnily doložit důvod této změny?

5) Je-li odpověď na čtvrtou předběžnou otázku záporná, může skutečnost, že v jiné věci před vnitrostátním soudem bylo v pravomocném rozsudku konstatováno, že podle postupů zavedených celními orgány držitel celního režimu neporušil celní režim [konkrétní svobodné celní pásmo], v souladu se zásadou překážky věci pravomocně rozsouzené uznávanou vnitrostátním právem a unijním právem představovat důvod pro osvobození od celního dluhu vzniklého podle čl. 79 odst. 1 písm. a) a [odst. 3 písm. a)] celního kodexu Unie?"

K předběžným otázkám

K první otázce

36 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 214 odst. 1 celního kodexu Unie a čl. 178 odst. 1 písm. b) a c) nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby držitel ve svých záznamech uvedl, že celní režim svobodného pásma, do

něhož bylo dotyčné zboží propuštěno, byl vyřízen, aniž v těchto záznamech uvedl MRN identifikující celní prohlášení, které je příslušné pro propuštění tohoto zboží do následného celního režimu.

37 Článek 214 odst. 1 první pododstavec celního kodexu Unie ukládá držiteli povinnost vést vhodné záznamy o zboží ve formě schválené celními orgány. Podle tohoto čl. 214 odst. 1 druhého pododstavce tyto záznamy obsahují informace a údaje, které celním orgánům umožní dohled nad dotyčným režimem, zejména pokud jde o identifikaci zboží, které bylo do tohoto režimu propuštěno, jeho celní status a pohyb.

38 Rozsah této povinnosti je upřesněn v čl. 178 odst. 1 nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446, který vyjmenovává údaje, které musí uvedené záznamy obsahovat a stanoví zejména podmínky, za nichž je držitel povinen do nich zahrnout MRN.

39 Pokud jde konkrétně o tento čl. 178 odst. 1 písm. b), toto ustanovení obsahuje dvě odlišné povinnosti, a to že záznamy musí obsahovat MRN, nebo pokud neexistuje, jiné číslo nebo kód identifikující celní prohlášení, na základě nichž je zboží propuštěno do zvláštního režimu, a pokud byl režim vyřízen, informace o tom, jak byl režim vyřízen.

40 Pokud jde o první z těchto povinností, je třeba uvést, podobně jak učinila generální advokátka v bodě 41 svého stanoviska, že podle čl. 158 odst. 1 celního kodexu Unie propuštění zboží do zvláštního celního režimu svobodného pásma nevyžaduje celní prohlášení, takže v souvislosti s tímto propuštěním se nesděluje žádné MRN.

41 Druhá z uvedených povinností se týká vyřízení zvláštního režimu, do kterého bylo dotyčné zboží propuštěno. V souladu s čl. 215 odst. 1 tohoto kodexu může být zvláštní celní režim svobodného pásma vyřízen čtyřmi různými způsoby. Zaprvé v okamžiku, kdy je zboží, na které se vztahuje, propuštěno do následného celního režimu, zadruhé v okamžiku, kdy opustilo celní území Unie, zatřetí bylo zničeno a nezůstal po něm žádný odpad a začtvrté je přenecháno ve prospěch státu.

42 V projednávané věci předkládající soud uvádí, že tři náklady dotčené ve věci v původním řízení byly propuštěny do zvláštního celního režimu svobodného pásma jakožto zboží, které není zbožím Unie, a v krátké době jej opustily jako zboží Unie. Takovou změnu celního statusu dotčeného zboží lze provést pouze po propuštění tohoto zboží do celního režimu propuštění do volného oběhu.

43 Podle čl. 201 odst. 3 celního kodexu Unie totiž zboží, které není zbožím Unie a je propuštěno do volného oběhu, získává celní status zboží Unie. Z čl. 247 odst. 1 tohoto kodexu dále vyplývá, že zboží, které není zbožím Unie, umístěné ve svobodném pásmu lze propustit do volného oběhu.

44 Za tímto účelem musí být dotyčné zboží uvedeno v celním prohlášení podle čl. 158 odst. 1 celního kodexu, kterému je přiděleno MRN ve smyslu čl. 1 bodu 22 nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446 a za podmínek stanovených v článku 226 prováděcího nařízení 2015/2447.

45 Článek 226 první pododstavec prováděcího nařízení 2015/2447 stanoví, že s výjimkou případů, kdy je celní prohlášení podáno ústně nebo úkonem považovaným za celní prohlášení nebo kdy má celní prohlášení podobu zápisu do záznamů deklaranta, celní orgány oznámí deklarantovi MRN pro uvedené prohlášení.

46 Tento článek 226 se podle jeho druhého pododstavce použije až od příslušných dat uvedení do provozu automatizovaného systému vývozu (AES), nového informatizovaného tranzitního systému (NCTS) a modernizace vnitrostátních systémů pro dovoz uvedených v příloze prováděcího rozhodnutí 2014/255.

47 Je však nesporné, že první otázka vychází ze dvou implicitních předpokladů. První spočívá v tom, že skutkový stav v původním řízení nespadá do jednoho ze tří zvláštních případů uvedených v čl. 226 prvním pododstavci, v nichž se MRN nepřiděluje. Druhým implicitním předpokladem je, že tento skutkový stav nastal po datu uvedení AES a NCTS do provozu, jakož i po datu modernizace lotyšských systémů pro dovoz uvedených v příloze prováděcího rozhodnutí 2014/255.

48 V důsledku toho je třeba na tuto otázku odpovědět na základě předpokladu, že na rozdíl od původního propuštění dotyčného zboží do zvláštního režimu svobodného pásma mělo následné propuštění tohoto zboží do celního režimu volného oběhu vést k celnímu prohlášení, a proto v okamžiku vyřízení režimu svobodného pásma měl mít deklarant MRN identifikující toto prohlášení.

49 Je však třeba uvést, že druhý požadavek stanovený v čl. 178 odst. 1 písm. b) nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446 pouze vyžaduje, aby záznamy držitele obsahovaly informace, jak byl režim vyřízen, aniž vyžaduje, aby tyto záznamy obsahovaly MRN.

50 Obdobně, pokud jde o čl. 178 odst. 1 písm. c) tohoto nařízení v přenesené pravomoci, toto ustanovení ukládá, aby v záznamech držitele údajů byly uvedeny údaje, které umožňují jednoznačně identifikovat dokumenty uvedené v tomto ustanovení, aniž musí být v těchto záznamech uvedeno MRN.

51 Z toho vyplývá, že toto ustanovení neukládá držiteli povinnost uvést v záznamech MRN identifikující celní prohlášení, které vedlo k vyřízení zvláštního celního režimu uskladnění ve svobodném pásmu tím, že dotyčné zboží bylo propuštěno do celního režimu volného oběhu.

52 Na první otázku je tedy třeba odpovědět tak, že čl. 214 odst. 1 celního kodexu Unie a čl. 178 odst. 1 písm. b) a c) nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby držitel zahrnul do záznamů informace, jak byl celní režim svobodného pásma vyřízen a údaje umožňující identifikovat jakýkoli jiný dokument než celní prohlášení týkající se vyřízení režimu, aniž v těchto záznamech uvede MRN identifikující celní prohlášení, které je příslušné pro propuštění dotčeného zboží do následného celního režimu.

Ke druhé a třetí otázce

53 Podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 214 odst. 1 a čl. 215 odst. 1 celního kodexu Unie, jakož i čl. 178 odst. 1 písm. b) a c) nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446 musí být vykládány v tom smyslu, že:

– brání tomu, aby držitel do svých záznamů zapsal vyřízení zvláštního celního režimu svobodného pásma u určitého zboží a při této příležitosti do nich zahrnul pouze informace týkající se výhradně nákladního listu CMR doprovázejícího toto zboží při jeho výstupu z dotyčného svobodného pásma, v němž se nachází údaj o celním statusu tohoto zboží, který je potvrzen celním razítkem a podepsán celním úředníkem;

– vyžadují, aby tento držitel ověřil pravdivost tohoto údaje.

54 Zaprvé z informací poskytnutých předkládajícím soudem vyplývá, že nákladní listy CMR, na kterých je uvedena ručně psaná poznámka „status C“, která je potvrzena celním razítkem a podepsána celním úředníkem, sice uvádějí, že se celní status dotčeného zboží změnil z celního statusu „zboží, které není zbožím Unie“, na celní status „zboží Unie“. Tyto nákladní listy však neobsahují dostatečně jasné informace, jak přesně byl zvláštní celní režim uskladnění ve svobodném pásmu vyřízen. Z toho vyplývá, že zahnutí odkazu na takové nákladní listy do záznamů držitele nesplňuje druhý požadavek stanovený v čl. 178 odst. 1 písm. b) nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446, aby byly v záznamech uvedeny informace, jak byl dotčený režim vyřízen, ani nesplňuje požadavek stanovený v čl. 178 odst. 1 písm. c) nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446, aby se v záznamech nacházely údaje umožňující identifikovat jakékoli další dokumenty relevantní pro odpovídající vyřízení režimu.

55 Je však třeba zohlednit, jak uvedla generální advokátka v bodě 44 svého stanoviska, že tento čl. 178 odst. 3 stanoví, že celní orgány mohou upustit od vyžadování některých informací uvedených v odstavcích 1 a 2 uvedeného článku 178, pokud to nepříznivě neovlivňuje celní dohled a kontroly použití zvláštního režimu. Předkládajícímu soudu tak přísluší přezkoumat, zda lotyšské celní orgány v souladu s týmž čl. 178 odst. 3 upustily od povinnosti držitele zahrnout do záznamů informace, jak byl zvláštní celní režim svobodného pásma vyřízen, jakož i údaje umožňující identifikovat jakékoli další dokumenty relevantní pro odpovídající vyřízení režimu.

56 Z toho vyplývá, že držitel může splnit povinnost vést záznamy v souvislosti s vyřízením zvláštního celního režimu svobodného pásma, do něhož je propuštěno zboží, které není zbožím Unie, tím, že do svých záznamů zahrne informace o nákladním listu CMR doprovázející toto zboží při výstupu z dotyčného svobodného celního pásma, a uvede jeho celní status, pokud tyto orgány upustily podle čl. 178 odst. 3 nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446 od vyžadování podrobnějších informací, jak byl tento zvláštní celní režim vyřízen, což ve věci v původním řízení přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

57 Zadruhé, pokud jde o ověření údaje o celního statusu uvedeného v nákladních listech CMR, je třeba konstatovat, podobně jak učinila generální advokátka v bodě 55 svého stanoviska, že celní kodex neukládá držiteli žádnou konkrétní povinnost, aby ověřil správnost prohlášení a jiných údajů obsažených v dokumentech, které mu byly předány.

58 Je pravda, že držitel jakožto profesionál musí zachovávat minimální obezřetnost. Nicméně v rozsahu, v němž není ze znění nákladního listu pro každého profesionála zjevné, že údaj v něm obsažený vede k pochybnostem, což ve věci dotčené v původním řízení přísluší ověřit předkládajícímu soudu s přihlédnutím k okolnosti, že poznámka o statusu dotyčného zboží nacházející se na nákladních listech CMR byla kromě toho potvrzena celním razítkem a podepsána celním úředníkem, nelze držiteli vytýkat, že neověřil správnost této poznámky.

59 Na druhou a třetí otázku je proto třeba odpovědět tak, že čl. 214 odst. 1 a čl. 215 odst. 1 celního kodexu Unie, jakož i čl. 178 odst. 1 písm. b) a c) nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446 musí být vykládány v tom smyslu, že:

– nebrání tomu, aby držitel zapsal do svých záznamů vyřízení zvláštního celního režimu svobodného pásma u určitého zboží a při této příležitosti do nich zahrnul pouze informace týkající se výhradně nákladního listu CMR doprovázejícího toto zboží při jeho výstupu z dotyčného svobodného pásma, v němž se nachází údaj o celním statusu tohoto zboží, který

je potvrzen celním razítkem a podepsán celním úředníkem, pokud celní orgány schválily tento způsob vyřízení podle tohoto čl. 178 odst. 3;

– nevyžadují, aby tento držitel ověřil pravdivost tohoto údaje.

Ke čtvrté otázce

60 Podstatou čtvrté otázky předkládajícího soudu je, zda zásada ochrany legitimního očekávání musí být vykládána v tom smyslu, že údaj o celním statusu zboží Unie nacházející se na nákladním listu CMR doprovázejícím toto zboží při výstupu ze svobodného pásma, který je potvrzen celním razítkem a podepsán celním úředníkem, může u držitele vyvolat takové očekávání ohledně platnosti změny celního statusu tohoto zboží podle celních předpisů, i když v tomto listu není uveden důvod této změny.

61 Úvodem je třeba uvést, že tato otázka vyvstává v případě, že by předkládající soud ve světle odpovědi na druhou a třetí otázku konstatoval, že lotyšské celní orgány nepřijaly na základě čl. 178 odst. 3 nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446 formální akt za účelem zrušení povinností stanovených v tomto čl. 178 odst. 1 písm. b) a c) ohledně informací a údajů, které umožňují jednoznačnou identifikaci dokumentů relevantních pro vyřízení zvláštního celního režimu, které musí obsahovat záznamy držitele.

62 Vzhledem k tomu, že celní kodex nezmiňuje, jak bylo uvedeno v bodě 57 tohoto rozsudku, žádnou zvláštní povinnost držitele ověřit správnost údajů obsažených v dokumentech, které mu byly předány, předkládající soud se v podstatě táže na podmínky, za nichž se držitel může dovolávat legitimního očekávání, že jeho záznamy splňují povinnosti, které vyplývají z článku 178 nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446.

63 Za těchto podmínek, jak uvedla generální advokátka v bodě 69 svého stanoviska, vyvstává zejména otázka, za jakých podmínek může vést ustálená správní praxe spočívající v tom, že se na nákladní listy CMR doprovázející zboží při výstupu ze svobodného pásma připojí podepsaná poznámka a razítko uvádějící, že toto zboží získalo celní status zboží Unie, ke vzniku legitimního očekávání držitele, že celní orgány na základě čl. 178 odst. 3 nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446 upustily od vyžadování některých informací uvedených v odstavcích 1 a 2 tohoto článku a že postačí, když držitel do svých záznamů zahrne informace týkající se výhradně nákladních listů CMR, které takto potvrdily celní orgány.

64 Podle ustálené judikatury je zásada ochrany legitimního očekávání součástí právního řádu Unie a je závazná pro všechny vnitrostátní orgány pověřené uplatňováním unijního práva (rozsudek ze dne 14. července 2022, Sense Visuele Communicatie en Handel vof, C-36/21, EU:C:2022:556, bod 26 a citovaná judikatura).

65 Z toho vyplývá, že při uplatňování ustanovení celního kodexu jsou vnitrostátní orgány povinny dodržovat tuto zásadu. Právo dovolávat se uvedené zásady přitom jakožto logický následek zásady právní jistoty přísluší každému jednotlivci, který se nachází v situaci, kdy u něj správa vyvolala podloženou naději. Ujištění způsobilá vzbudit takovéto naděje jsou tvořena přesnými, nepodmíněnými a shodujícími se informacemi z oprávněných a spolehlivých zdrojů bez ohledu na formu, v jaké jsou tyto informace sděleny. Naproti tomu se nikdo nemůže dovolávat porušení zásady ochrany legitimního očekávání, pokud mu správa neposkytla konkrétní ujištění [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. října 2024, Litva a další v. Parlament a Rada (Balíček opatření v oblasti mobility – Vyslání a pracovní doba a další), C-541/20 až C-555/20, EU:C:2024:818,

bod 616]. Ani jednání vnitrostátního orgánu pověřeného uplatňováním unijního práva, které je v rozporu s ustanovením tohoto práva nebo vnitrostátního práva přijatého k jeho provedení, nemůže u hospodářského subjektu založit legitimní očekávání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. července 2022, Sense Visuele Communicatie en Handel vof (C-36/21, EU:C:2022:556, body 27 a 28 a citovaná judikatura).

66 V tomto ohledu je nutno konstatovat, že čl. 178 odst. 3 nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446 nestanoví přesná pravidla, podle nichž mohou celní orgány upustit od vyžadování některých informací uvedených v odstavcích 1 a 2 tohoto článku. Za těchto podmínek není v rozporu s čl. 178 odst. 1 písm. b) a c) a odst. 3 nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446 ustálená správní praxe, podle níž je zahrnutí informací o nákladním listu CMR doprovázejícím dotyčné zboží do záznamů držitele při jeho výstupu ze svobodného pásma, společně s údajem o celním statusu, který je potvrzen celním razítkem a podepsán celním úředníkem, dostačující pro účely vyřízení zvláštního celního režimu.

67 Držitel se tedy může v případě takové praxe dovolávat legitimního očekávání, že jeho záznamy jsou v souladu s článkem 178 nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446. Tak tomu může být zejména v případě, kdy celní orgány v minulosti přesně, nepodmíněně a shodně sdělily držiteli, že zahrnutí údajů umožňujících identifikovat nákladní list CMR s tímto údajem do jeho záznamů postačuje k tomu, aby bylo možné mít za to, že držitel splnil povinnosti vyplývající z uvedeného článku. V takovém případě může držitel legitimně očekávat, že celní orgány v souladu s čl. 178 odst. 3 nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446 upustily od vyžadování některých informací uvedených v odstavci 1 tohoto článku.

68 V důsledku toho je třeba na čtvrtou otázku odpovědět tak, že zásada legitimního očekávání musí být vykládána v tom smyslu, že držitel může založit takové očekávání ohledně souladu svých záznamů s čl. 178 odst. 1 písm. b) a c) nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446 na ustálené praxi celních orgánů, z níž přesně a bezpodmínečně vyplývá, že pokud jsou do záznamů zahrnuty pouze informace o nákladním listu CMR doprovázejícím dotyčné zboží při jeho výstupu ze svobodného pásma, společně s údajem o celním statusu, který je potvrzen celním razítkem a podepsán celním úředníkem, postačuje to ke splnění povinností vyplývajících z tohoto ustanovení.

K páté otázce

69 Podstatou páté otázky předkládajícího soudu je, zda unijní právo brání použití vnitrostátního ustanovení týkajícího se překážky věci pravomocně rozsouzené, které ukládá soudu členského státu povinnost zrušit celní dluh držitele podle článku 79 celního kodexu Unie z důvodu, že soud tohoto členského státu příslušný k přezkumu legality správní sankce, která byla uložena tomuto držiteli za téže celní operace a ze stejných důvodů, z nichž vznikl tento dluh, v pravomocném soudním rozhodnutí konstatoval, že držitel nesplnil povinnosti vyplývající z celních předpisů Unie.

70 Úvodem je třeba upřesnit, že odpověď na tuto otázku je dána pro případ, že by měl předkládající soud za to, že celní orgány formálně neupustily na základě čl. 178 odst. 3 nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446 od relevantních povinností držitele a že se držitel za okolností věci v původním řízení nemůže dovolávat legitimního očekávání, že jeho záznamy jsou v souladu s čl. 178 odst. 1 písm. b) a c) nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446.

71 Po tomto upřesnění je třeba připomenout, že zásada překážky věci pravomocně rozsouzené má jak v unijním, tak vnitrostátním právním řádu zásadní význam. Za účelem zajištění stability práva a právních vztahů i řádného výkonu spravedlnosti je totiž důležité, aby soudní rozhodnutí, která se po vyčerpání možných opravných prostředků nebo po uplynutí lhůt stanovených pro tyto opravné prostředky stala konečnými, již nemohla být zpochybněna (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. dubna 2022, Avio Lucos, C-116/20, EU:C:2022:273, bod 92 a citovaná judikatura).

72 Unijní právo tudíž nenutí vnitrostátní soud k tomu, aby nepoužil vnitrostátní procesní pravidla, která se soudním rozhodnutím spojují překážku věci pravomocně rozsouzené, třebaže by jejich nepoužití umožnilo napravit vnitrostátní stav neslučitelný s tímto právem. Unijní právo tedy nevyžaduje, aby vnitrostátní soudní orgán musel ze zásady pozměnit své rozhodnutí zakládající překážku věci pravomocně rozsouzené tak, aby zohledňovalo výklad relevantního ustanovení tohoto práva, který podal Soudní dvůr (rozsudek ze dne 2. dubna 2020, CRPNPAC a Vueling Airlines, C-370/17 a C-37/18, EU:C:2020:260, body 89 a 90 a citovaná judikatura).

73 Při neexistenci unijní právní úpravy v dané oblasti totiž podmínky naplňování zásady překážky věci pravomocně rozsouzené spadají na základě zásady procesní autonomie vnitrostátních právních řádů členských států do působnosti těchto právních řádů. Tyto podmínky však nesmějí být méně příznivé než ty, kterými se řídí obdobné situace ve vnitrostátním právu (zásada rovnocennosti), ani nesmějí být upraveny tak, aby v praxi znemožňovaly nebo nadměrně ztěžovaly výkon práv přiznaných unijním právním řádem (zásada efektivity) (rozsudek ze dne 7. dubna 2022, Avio Lucos, C-116/20, EU:C:2022:273, bod 100 a citovaná judikatura).

74 Kromě toho každý případ, v němž vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje použití unijního práva, musí být posuzován s přihlédnutím k místu tohoto ustanovení v řízení jako celku, k jeho průběhu a k jeho zvláštnostem u různých vnitrostátních orgánů. Z tohoto hlediska je třeba případně zohlednit základní zásady vnitrostátního právního systému, jako například ochranu práva na obhajobu, zásadu právní jistoty a řádný průběh řízení (rozsudek ze dne 2. dubna 2020, CRPNPAC a Vueling Airlines, C-370/17 a C-37/18, EU:C:2020:260, bod 93).

75 Bylo tak rozhodnuto, že zásada efektivity brání výkladu zásady překážky věci pravomocně rozsouzené, která by zavazovala vnitrostátní soud, aby opakoval nesprávný výklad a aplikaci unijního práva, a to pouze z toho důvodu, že věc, která mu byla předložena, se sice týká jiného předmětu, ale týká se téhož právního vztahu nebo téhož základního bodu, o němž bylo rozhodnuto soudním rozhodnutím zakládajícím překážku věci rozsouzené. Takové překážky bránící účinnějšímu uplatňování norem unijního práva totiž nelze rozumně odůvodnit zásadou právní jistoty, a je tedy třeba mít za to, že odporují zásadě efektivity (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. září 2009, Fallimento Olimpiclub, C-2/08, EU:C:2009:506, body 29 až 31; ze dne 2. dubna 2020, CRPNPAC a Vueling Airlines, C-370/17 a C-37/18, EU:C:2020:260, body 94 až 96, jakož i ze dne 7. dubna 2022, Avio Lucos, C-116/20, EU:C:2022:273, body 102 až 104).

76 Předkládající soud přitom nemá převzít nesprávný výklad a použití unijního práva vyplývající ze soudního rozhodnutí, kterým bylo pravomocně rozhodnuto o právním vztahu nebo dotčeném základním bodě sporu, který má jiný předmět.

77 Zaprvé věc, o níž rozhodl Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija (trestní senát Krajského soudu v Rize), a věc v původním řízení se totiž týkají týchž celních operací.

78 Zadruhé je zajisté pravda, že nesplnění celní povinnosti může mít několik právních důsledků, jako je vznik hlavního celního dluhu složeného z dovozního cla a DPH na straně jedné a s tím souvisejícím penálem na straně druhé. Nic to nemění na tom, jak vyplývá ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, že jak hlavní dluh, tak penále za prodlení, které se k němu vztahuje, dluží držitel na základě jednoho a téhož rozhodnutí finanční správy a v každém případě vznikly v důsledku údajného nesplnění stejných povinností týkajících se záznamů držitele, jako jsou povinnosti, o kterých rozhodl Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija (trestní senát Krajského soudu v Rize).

79 Za těchto podmínek, pokud lotyšské právo stanoví pravidlo, podle něhož jsou správní soudy vázány rozhodnutími trestních soudů, by mělo být napadení tohoto údajného nesplnění povinnosti, které bylo vzneseno v rámci opravného prostředku k soudu týkajícího se týchž celních operací, v zásadě řešeno jednotně. Zásada efektivity přitom nemůže bránit dodržení překážky věci pravomocně rozsouzené, která by byla spojena s pravomocným soudním rozhodnutím, pod podmínkou, že toto dodržení nemá účinky na jiné spory, než jsou spory, které zpochybňují legalitu téhož správního rozhodnutí nebo právní kvalifikaci skutečností týkajících se týchž celních operací.

80 Na pátou otázku je tedy třeba odpovědět tak, že unijní právo nebrání použití vnitrostátního ustanovení týkajícího se překážky věci pravomocně rozsouzené, které ukládá soudu členského státu povinnost zrušit celní dluh držitele podle článku 79 celního kodexu Unie, z důvodu, že soud tohoto členského státu příslušný k přezkoumávání legality správní sankce, která byla uložena tomuto držiteli za tytéž celní operace a ze stejných důvodů, z nichž vznikl tento dluh, v pravomocném soudním rozhodnutí konstatoval, že držitel neporušil povinnosti vyplývající z celních předpisů Unie.

K nákladům řízení

81 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

1) Článek 214 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie a čl. 178 odst. 1 písm. b) a c) nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/2446 ze dne 28. července 2015, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, pokud jde o podrobná pravidla k některým ustanovením celního kodexu Unie

musí být vykládán v tom smyslu, že

nebrání tomu, aby držitel povolení k výkonu činností ve svobodném pásmu zahrnul do svých záznamů informace, jak byl celní režim svobodného pásma vyřízen a údaje umožňující identifikovat jakýkoli jiný dokument než celní prohlášení týkající se vyřízení režimu, aniž v těchto záznamech uvede referenční číslo identifikující celní prohlášení, které je příslušné pro propuštění dotčeného zboží do následného celního režimu

2) Článek 214 odst. 1 a čl. 215 odst. 1 nařízení č. 952/2013, jakož i čl. 178 odst. 1 písm. b) a c) nařízení v přenesené působnosti 2015/2446

musí být vykládány v tom smyslu, že

– nebrání tomu, aby držitel povolení k výkonu činností ve svobodném pásmu zapsal do svých záznamů vyřízení zvláštního celního režimu svobodného pásma u určitého zboží a při této příležitosti do nich zahrnul pouze informace týkající se výhradně nákladního listu, který byl vystaven v souladu s Úmluvou o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě, podepsanou v Ženevě dne 19. května 1956, ve znění Protokolu ze dne 5. července 1978, a doprovází toto zboží při jeho výstupu z dotyčného svobodného pásma, v němž se nachází údaj o celním statusu tohoto zboží, který je potvrzen celním razítkem a podepsán celním úředníkem, pokud celní orgány schválily tento způsob vyřízení podle tohoto čl. 178 odst. 3;

– nevyžadují, aby tento držitel povolení k výkonu činností ve svobodném pásmu ověřil pravdivost tohoto údaje.

3) Zásada legitimního očekávání

musí být vykládána v tom smyslu, že

zásada legitimního očekávání musí být vykládána v tom smyslu, že držitel povolení k výkonu činností ve svobodném pásmu může založit takové očekávání ohledně souladu svých záznamů s čl. 178 odst. 1 písm. b) a c) nařízení v přenesené pravomoci 2015/2446 na ustálené praxi celních orgánů, z níž přesně a bezpodmínečně vyplývá, že pokud jsou do těchto záznamů zahrnuty pouze informace o nákladním listu, který byl vystaven v souladu s Úmluvou o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě, podepsanou v Ženevě dne 19. května 1956, ve znění Protokolu ze dne 5. července 1978, a doprovází dotyčné zboží při jeho výstupu ze svobodného pásma, společně s ručně psaným údajem o celním statusu, který je potvrzen celním razítkem a podepsán celním úředníkem, postačuje to ke splnění povinností vyplývajících z tohoto ustanovení.

4) Unijní právo nebrání použití vnitrostátního ustanovení týkajícího se překážky věci pravomocně rozsouzené, které ukládá soudu členského státu povinnost zrušit celní dluh držitele povolení k výkonu činností ve svobodném pásmu podle článku 79 nařízení 952/2013, z důvodu, že soud tohoto členského státu příslušný k přezkoumávání legality správní sankce, která byla uložena tomuto držiteli povolení k výkonu činností ve svobodném pásmu za tytéž celní operace a ze stejných důvodů, z nichž vznikl tento dluh, v pravomocném soudním rozhodnutí konstatoval, že držitel neporušil povinnosti vyplývající z celních předpisů Unie.

Podpisy